

Kaderregeling voor de toepassing en handhaving van de beginselen van goede praktijken in verticale relaties in de voedselvoorzieningsketen

25 januari 2013

Ondertekenende partijen:

Alleen

de

goedkeurende

organisaties

I – Inleiding

Op zijn vergadering van 29 november 2011 heeft het Forum op hoog niveau voor een beter werkende voedselvoorzieningsketen zijn warme instemming betuigd met de beginselen van goede praktijken in verticale relaties in de voedselvoorzieningsketen die zijn gepresenteerd door een groep organisaties van belanghebbenden die alle stadia van de keten vertegenwoordigen. Vervolgens heeft de Europese Commissie deze organisaties opdracht gegeven eind juni 2012 een kaderregeling voor de toepassing en handhaving van deze beginselen te presenteren.

De groep, die meerdere belanghebbenden omvat, is onmiddellijk besprekingen begonnen die hebben geleid tot dit document. Hierin wordt een overzicht gegeven van de algemene kenmerken van de kaderregeling voor de toepassing en handhaving van de beginselen, gevolgd door concrete operationele instrumenten aan de hand waarvan de vereiste taken, de verantwoordelijke marktdeelnemers en een uitvoeringsschema worden vastgesteld. Voorts bevat het document een beschrijving van de maatregelen op het gebied van voortgangscontrole en evaluatie, prestatie-indicatoren, een korte beoordeling van de relaties met bestaande nationale regels en voorschriften alsmede vrijwillige regelingen en de grensoverschrijdende implicaties, een beknopt overzicht van de financiering, en tot slot een beoordeling van de naleving van de criteria die in een eerder stadium in het kader van het Forum op hoog niveau door commissaris Barnier zijn vastgesteld.

In dit document, dat na lange en zware onderhandelingen tot stand is gebracht, is naar het oordeel van de ondertekenende partijen een compromis tussen verschillende belangen bereikt. Deze kaderregeling is van toepassing op marktdeelnemers in de hele voedselvoorzieningsketen. Naar verwachting kan de hieronder voorgestelde kaderregeling helpen bij het verwezenlijken van de doelstelling van eerlijke handelsrelaties op de markt en uiteindelijk leiden tot een beter presterende waardeketen die op een duurzame manier meerwaarde oplevert in de hele toeleveringsketen, ook voor de consument.

Deze kaderregeling vormt een aanvulling op Europese en nationale regels en voorschriften alsmede andere vrijwillige regelingen, en vervangt deze niet.

II – Algemene kenmerken

1. Samenvatting

De kaderregeling omvat een registratiesysteem waarmee marktdeelnemers, met inbegrip van kleine en middelgrote bedrijven¹, vrijwillig toezeggen de beginselen te zullen toepassen en verschillende opties voor geschillenbeslechting te zullen aanvaarden.

¹ EU-definitie van kleine en middelgrote ondernemingen: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:124:0036:0041:NL:PDF>

Dit is een vrijwillige kaderregeling, die voor haar welslagen afhankelijk is van de medewerking van een kritische massa aan bedrijven in de hele toeleveringsketen in alle stadia van de voedselvoorzieningsketen. Deze bedrijven zeggen toe zich te zullen houden aan de beginselen van goede praktijken in verticale relaties in de voedselvoorzieningsketen en deze te zullen gebruiken als basis voor hun commerciële activiteiten.

De kaderregeling bevat verplichte kenmerken na inschrijving en is gekoppeld aan een bestuursmodel met meerdere belanghebbenden, prestatie-indicatoren en openbaar toezicht.

De openstelling van de inschrijving wordt voorafgegaan door een voorbereidende fase. Door middel van een webtoepassing en andere door de groep met meerdere belanghebbenden ter beschikking gestelde informatie- en communicatiemiddelen wordt de informatie verzameld die nodig is voor inschrijving en wordt de aandacht van bedrijven, representatieve organisaties en het publiek gevestigd op de kaderregeling.

Na voorbereiding van de webtoepassing wordt de inschrijving opengesteld. Bedrijven die zich willen inschrijven moeten aan bepaalde voorwaarden voldoen. Na inschrijving dienen zij zich te houden aan de toepassings- en handhavingsprocedures in dit document. Deze procedures worden beschreven in het hoofdstuk over de operationele kaderregeling en worden aangevuld door uitvoeringsrichtlijnen die te zijner tijd door de ondertekenende partijen zullen worden opgesteld. Tijdens de voorbereidende fase kunnen bedrijven zich tijdelijk inschrijven zonder dat zij aan alle eisen hoeven voldoen, dit ter aanmoediging van “vroeg instappers”.

2. Geografische reikwijdte

Deze kaderregeling is van toepassing op alle EU-lidstaten.

Ingeschreven bedrijven dienen de beginselen in de hele organisatie toe te passen, ongeacht de geografische oorsprong van de partij waarmee ze zaken doen. Voorwaarde is wel dat de verplichtingen die uit de overeenkomst voortvloeien in de EU moeten worden nagekomen. Ook kleine en middelgrote bedrijven die buiten de EU zijn gevestigd, kunnen voor het oplossen van geschillen met partijen die zich hebben ingeschreven gebruikmaken van de in deze kaderregeling beschreven opties voor geschillenbeslechting, mits de verplichtingen die uit de overeenkomst voortvloeien in de EU moeten worden nagekomen.

3. Producten waarop de kaderregeling van toepassing is

Deze kaderregeling is alleen van toepassing op voedsel (vers en bereid) en dranken. Bedrijven die deel uitmaken van de toeleveringsketen van de voedsel- en drankenindustrie worden evenwel aangemoedigd deze beginselen in hun hele organisatie, ongeacht de aard van het product, toe te passen als de omstandigheden vergelijkbaar zijn (bijvoorbeeld in geval van vergelijkbare ketensamenstelling, vergelijkbare productgroepen of vergelijkbaar inkoopbeleid). Deze kaderregeling is niet van toepassing op de levering aan de voedselvoorzieningsketen van diensten die louter een bijkomende rol vervullen (bijvoorbeeld op het gebied van logistiek, verpakkingen, enzovoort).

III – Operationele kaderregeling en tijdschema

Omwille van de duidelijkheid is de operationele kaderregeling onderverdeeld in vier pijlers. Deze zijn niet noodzakelijkerwijs chronologisch van elkaar afhankelijk en de vermelde datums zijn informatief van aard.

Pijler 1: Voorbereiding van het registratiesysteem en bewustmaking

Diverse taken moeten worden afgerond voordat bedrijven zich daadwerkelijk kunnen inschrijven. Dat komt de soepele werking ten goede. Tot die tijd moet het bewustzijn omtrent de kaderregeling worden bevorderd, zodat een groot aantal bedrijven zich zo snel mogelijk inschrijft.

- Vertalingen

De ondertekenende partijen zijn van oordeel dat het van groot belang is dat de beginselen van goede praktijken in alle officiële talen van de EU worden vertaald.

Het Engelse document, dat tijdens de vergadering van 29 november 2011 aan het Forum op hoog niveau is gepresenteerd, fungeert daarbij als de officiële referentieversie.

Om de juiste interpretatie van de beginselen te waarborgen moet er per taal slechts één officieel goedgekeurde vertaling zijn.

Andere documenten die in alle EU-talen moeten worden vertaald zijn het voorliggende toepassings- en handhavingskader, de inhoud van de website en de verslagleggingshulpmiddelen.

De vertaling moet worden verstrekt door de Europese Commissie en uiterlijk in het eerste kwartaal van 2013 voltooid zijn. Verificatie van de inhoud van de vertaling, met name op het gebied van de toereikendheid voor de markt, is wenselijk. Deze zou kunnen worden uitgevoerd door de nationale federaties in het eerste kwartaal van 2013. Voorafgaand aan de vertaling krijgt de Europese Commissie echter de gelegenheid om haar mening te geven over de inhoud van de beginselen en de voorbeelden, en te bevestigen dat deze, na doorvoering van de noodzakelijke wijzigingen, en het toepassings- en handhavingskader geen schending van het mededingingsrecht van de EU inhouden.

- Website

Voordat met de inschrijving kan worden begonnen, moet er een EU-website worden ingericht met de vereiste informatie en de technische oplossingen die inschrijving mogelijk maken.

De website moet worden gehost door de Europese Commissie en uiterlijk in het derde kwartaal van 2013 gereed zijn.

De inhoud van de website wordt ontwikkeld door de ondertekenende partijen. Deze zal ten minste het volgende omvatten: de beginselen en het toepassings- en handhavingskader, de lijst van ingeschreven marktdeelnemers, de voordelen van de inschrijving, de noodzakelijke inschrijvings- en deelnameprocedures (met inbegrip van scholing en naleving) alsmede de uitschrijvingsprocedure, een lijst van veelgestelde vragen, en de prestatie-indicatoren. De bijbehorende werkzaamheden moeten uiterlijk in het tweede kwartaal van 2013 zijn afgerond.

De website wordt gezamenlijk beheerd door de Europese Commissie, die de lijst van ingeschreven marktdeelnemers en de webstatistieken zal bijwerken, en de stuurgroep (zie hoofdstuk IV verderop), die de inhoud zal bijwerken. Deze werkzaamheden moeten regelmatig en doorlopend worden uitgevoerd.

De ontwikkeling van andere webpagina's (bijvoorbeeld op nationaal niveau) waarop de inhoud van de EU-website wordt gespiegeld of daarnaar wordt verwezen, wordt aangemoedigd en kan bijvoorbeeld door nationale federaties en/of overheidsinstanties worden uitgevoerd.

- Bewustmaking

De ondertekenende partijen zeggen toe de brede deelname van hun leden te zullen aanmoedigen en de acceptatie te zullen meten met behulp van ambitieuze prestatie-indicatoren (zie hoofdstuk V).

Om het bewustzijn omtrent de voorgestelde kaderregeling te vergroten zullen de ondertekenende partijen uiterlijk in het derde kwartaal van 2013 een lijst opstellen met de voordelen voor bedrijven die zich inschrijven (bijvoorbeeld het belang voor de goede naam van de bedrijven, het gebruik van procedures voor geschillenbeslechting om problemen doeltreffend op te lossen, enzovoort). Deze lijst wordt te zijner tijd aan de website toegevoegd.

Daarnaast onderzoeken de ondertekenende partijen of het mogelijk is om uiterlijk in het tweede kwartaal van 2013 andere hulpmiddelen ter bevordering van het bewustzijn te ontwikkelen.

De groep met meerdere belanghebbenden zal onderzoeken of het mogelijk is hulpmiddelen ter beoordeling van het bewustzijn omtrent de beginselen van goede praktijken te ontwikkelen.

Verder zullen nationale federaties en overheidsinstanties worden aangemoedigd om hulpmiddelen ter bevordering van het bewustzijn te ontwikkelen, te ondersteunen en in te voeren die zijn gebaseerd op gemeenschappelijke hulpmiddelen die op EU-niveau worden ontwikkeld.

Om het elan aan te zwengelen en de zichtbaarheid te bevorderen zal als onderdeel van de voorbereidende fase uiterlijk in het tweede kwartaal van 2013 een Europese openingsmanifestatie worden georganiseerd, in samenwerking met de Europese Commissie en de ondertekenende partijen.

Bedrijven worden aangemoedigd zich voor te bereiden op de inschrijving (bijvoorbeeld door de steun van de hoogste leidinggevenden te winnen), zodat een groot aantal bedrijven zich kan inschrijven wanneer deze kaderregeling is goedgekeurd en de website gereed is.

Uitwisseling van beste praktijken tussen lidstaten, sectoren en marktdeelnemers wordt aangemoedigd (bijvoorbeeld via de website of evenementen).

Pijler 2: Inschrijving en toepassing van de beginselen door deelnemende bedrijven

Vanaf het derde kwartaal van 2013 kunnen bedrijven zich vrijwillig inschrijven. De ondertekenende partijen moedigen marktdeelnemers aan zich in te schrijven zodat zij ten volle van de voordelen van deze kaderregeling kunnen profiteren.

Alvorens zich in te schrijven moeten bedrijven een zelfbeoordeling uitvoeren door te controleren of hun interne procedures in overeenstemming zijn met de beginselen (met inbegrip van scholing, de mogelijkheid deel te nemen aan opties voor geschillenbeslechting, communicatie en de aanwijzing van een contactpersoon voor interne geschillenbeslechting). Op het moment van inschrijving moeten bedrijven bevestigen dat ze deze zelfbeoordeling hebben uitgevoerd en de noodzakelijke maatregelen hebben getroffen met het oog op de naleving van de toepassings- en handhavingsbeginselen. Bovendien moeten ze instemmen met de opties voor geschillenbeslechting die overeenkomstig deze kaderregeling ter beschikking worden gesteld.

De inschrijving (en uitschrijving) wordt verricht door een leidinggevende of leidinggevendenden met de bevoegdheid om namens het hele bedrijf in de EU, met inbegrip van alle dochterbedrijven in de EU, toezeggingen te doen overeenkomstig de bedrijfsstructuur van de afzonderlijke bedrijven (het is bijvoorbeeld mogelijk dat meerdere leidinggevendenden hun handtekening moeten zetten als deze bevoegdheid niet aan één leidinggevende is toegewezen of dat ook de nationale dochterbedrijven zich moeten inschrijven). Elk ingeschreven bedrijf stelt een administratieve contactpersoon aan die verantwoordelijk is voor vervolgactiviteiten zoals voortgangscontrole, enzovoort. De namen en functies van de leidinggevendenden die de inschrijving hebben verricht, worden bekendgemaakt op de website.

De deelnemende bedrijven dienen te zorgen voor scholing om te waarborgen dat de beginselen van goede praktijken worden nageleefd, of deze in hun scholingsmateriaal op te nemen. Nationale federaties worden aangemoedigd scholingshulpmiddelen (bijvoorbeeld e-learningcursussen en seminars) te ontwikkelen die gericht zijn op het vergroten van het bewustzijn omtrent de beginselen en de procedures van de kaderregeling die van toepassing zijn op overeenkomsten met deelnemende bedrijven.

De deelnemende bedrijven dienen zich voor te bereiden op de procedure voor geschillenbeslechting die is beschreven in pijler 3 en een contactpersoon voor geschillenbeslechting aan te stellen op het moment van inschrijving.

De aangestelde contactpersoon voor geschillenbeslechting moet losstaan van de zakelijke onderhandelingen en is verantwoordelijk voor kwesties die verband houden met de beslechting van geschillen. De contactpersoon voor geschillenbeslechting mag een andere persoon zijn dan bovengenoemde administratieve contactpersoon.

Ingeschreven bedrijven dienen hun zakenpartners op de hoogte te stellen van hun deelname aan de kaderregeling. De bedrijven kunnen zelf bepalen via welke weg ze dat doen (bijvoorbeeld door het te vermelden in overeenkomsten, schriftelijke inkennisstelling of tijdens de onderhandelingen).

De ingeschreven bedrijven worden aangemoedigd om informatie over hun deelname en de toepassing van de beginselen openbaar te maken (bijvoorbeeld op de bedrijfswebsite, via publicaties, enzovoort).

Pijler 3: Geschillen behandelen en oplossingen zoeken

I – Schending van de beginselen van goede praktijken

Het onderstaande is van toepassing wanneer er een geschil rijst ten aanzien van een vermeende schending van de beginselen van goede praktijken. De ingeschreven bedrijven moeten hun overeenkomsten evalueren en deze zo nodig wijzigen om ervoor te zorgen dat ze overeenstemmen met de voorliggende kaderregeling.

1. Individuele geschillen

Bedrijven kunnen geschillen op de volgende manieren beslechten:

- a. commercieel traject: de klager kan besluiten de kwestie voor te leggen aan een hogere instantie in de commerciële hiërarchie van het bedrijf dat de beginselen zou hebben geschonden;
- b. opties uit hoofde van de overeenkomst: de klager kan zijn toevlucht nemen tot de mechanismen voor geschillenbeslechting die in de overeenkomst zijn vastgesteld;
- c. interne geschillenbeslechting: de klager kan zich wenden tot het orgaan voor interne geschillenbeslechting van het bedrijf dat de beginselen zou hebben geschonden. De ingeschreven bedrijven moeten beschikken over een interne procedure voor de beslechting van geschillen. Deze interne procedure moet losstaan² van de zakelijke onderhandelingen en onpartijdig en snel zijn. Deze procedure moet dusdanig zijn opgezet dat de klager erop kan vertrouwen dat hij gevrijwaard blijft van commerciële vergeldingsmaatregelen;
- d. bemiddeling of arbitrage: de partijen kunnen een onafhankelijk derde in de arm nemen om hun geschil te beslechten, hetzij via een niet-bindende oplossing (bemiddeling) of via een bindend besluit (arbitrage). Hiervoor is de instemming van beide partijen vereist. Hoe de kosten van bemiddeling of arbitrage worden verdeeld, is afhankelijk van het toepasselijk recht. Het arbitrageproces moet effectieve waarborgen voor de verdediging bieden. De bewijslast rust op de klager;
- e. gerechtelijke procedures: de klager kan de kwestie voorleggen aan de rechter overeenkomstig de nationale regels en voorschriften.

Commerciële vergeldingsmaatregelen tegen een bedrijf dat van de bovenstaande mechanismen gebruikmaakt, vormen een ernstige schending van de beginselen van goede praktijken en een bedreiging voor de werking van het hele systeem.

Tenzij de wet anders bepaalt, mag de klager zelf het mechanisme voor geschillenbeslechting kiezen. Afhankelijk van de aard van het geschil, mag de klager de optie kiezen die het beste aansluit bij zijn

²Bij inschrijving kan een bedrijf aangeven dat een dergelijke onafhankelijkheid vanwege de kleine omvang van het bedrijf niet kan worden gegarandeerd.

behoefden en in verhouding staat tot de kosten en de doelmatigheid. Dit houdt in dat bedrijven worden geacht eerst de opties te benutten die minder de verhoudingen op scherp zetten en minder kostbaar zijn. Bemiddeling en arbitrage vergen echter de instemming van beide partijen.

Door zich in te schrijven stemmen bedrijven ermee in dat geschillen die verband houden met de toepassing van de beginselen met behulp van een van de bovengenoemde opties worden beslecht. Alvorens zich in te schrijven dienen bedrijven dus na te gaan of ze bereid zijn van deze opties gebruik te maken. Naar verwachting kan het gros van de geschillen die op deze manier worden behandeld, binnen vier maanden worden beslecht, met uitzondering van geschillen die worden beslecht via bemiddeling, arbitrage of traditionele gerechtelijke procedures.

De rechtsmiddelen, sancties en/of boetes, met inbegrip van een financiële vergoeding voor werkelijk geleden en bewezen schade, en voor niet-naleving van de beginselen van goede praktijken, met inbegrip van commerciële vergeldingsmaatregelen, zijn afhankelijk van de gebruikte optie voor geschillenbeslechting. Deze zijn in rechte afdwingbaar.

Ter referentie van bedrijven zal een lijst van relevante nationale bemiddelings- en arbitragemechanismen beschikbaar worden gesteld op de website. Uiterlijk in het tweede kwartaal van 2013 zal deze gezamenlijk door de Europese Commissie en de ondertekenende partijen worden uitgewerkt.

2. Bundeling van geschillen

Een lid van de stuurgroep (zie hoofdstuk IV) kan de stuurgroep verzoeken een geschil te onderzoeken dat verband houdt met een ernstige schending van de beginselen waarbij meerdere leden betrokken zijn.

De kwestie moeten worden voorgelegd aan de stuurgroep. Hierbij moeten alle partijen de anonimiteit en vertrouwelijkheid van de betrokken bedrijven en alle vertrouwelijke of commercieel gevoelige informatie garanderen.

De stuurgroep neemt via een vertrouwelijke procedure contact op met het bedrijf dat de beginselen zou hebben geschonden.

Wanneer de stuurgroep dat noodzakelijk acht, zal zij een algemeen richtsnoer opstellen waarvan de wettigheid extern zal worden getoetst en dit aan alle ingeschreven bedrijven medelen, overeenkomstig pijler 4, punt 3. De anonimiteit en de vertrouwelijkheid van de richtsnoeren en de mededelingen die ermee verband houden worden te allen tijde gewaarborgd.

De stuurgroep zal een schriftelijk reglement opstellen om de anonimiteit en vertrouwelijkheid in alle stadia van de procedure te waarborgen, te bepalen hoe geschillen moeten worden gebundeld en gemotiveerd, en belangenconflicten te voorkomen.

Als de stuurgroep tijdens deze procedure van oordeel is dat de beginselen van goede praktijken moeten worden geïnterpreteerd, verduidelijkt of uitgebreid, kan zij hiertoe besluiten overeenkomstig de bepalingen van pijler 4, punt 3.

De ondertekenende partijen erkennen dat geschillen het best op nationaal niveau kunnen worden behandeld en zullen daarom aandringen op de vaststelling van vergelijkbare procedures waarbij verenigingen van belanghebbenden op nationaal niveau betrokken zijn.

De stuurgroep neemt alleen kwesties in behandeling die een grensoverschrijdende dimensie binnen de EU hebben of die een nationale reikwijdte hebben, op voorwaarde dat er op nationaal vlak geen gelijkwaardige optie is die het mogelijk maakt deze kwesties in gebundelde en geanonimiseerde vorm te behandelen (bijvoorbeeld in een dialoog met nationale belanghebbenden). Geschillen kunnen met name alleen worden gebundeld en voorgelegd door een lid van een nationale stuurgroep met meerdere belanghebbenden in strikte overeenstemming met de mededingingsregels.

II – Schending van procedurele verplichtingen

De voorliggende kaderregeling bevat een reeks verplichtingen (procedurele verplichtingen) die de ingeschreven bedrijven moeten nakomen. Schendingen van deze procedurele verplichtingen worden aan de hand van de volgende bepalingen opgelost.

Door middel van een permanente procedure kunnen bedrijven problemen signaleren ten aanzien van procedurele verplichtingen waarbij ingeschreven bedrijven betrokken zijn. Deze worden behandeld door de stuurgroep.

Een bedrijf dat op een ongerijmdheid stuit (bijvoorbeeld de contactpersoon voor interne geschillenbeslechting die op de website wordt genoemd, is weg bij het bedrijf en is niet vervangen), kan het volgende doen:

- a) contact opnemen over de kwestie met het betrokken bedrijf;
- b) de kwestie rechtstreeks voorleggen aan de stuurgroep als geheel via een speciaal e-mailadres;
- c) de klacht voorleggen aan een lid van de stuurgroep, die deze kan bespreken binnen de stuurgroep, zonder de naam van de klager te vermelden.

De stuurgroep bepaalt wat de beste manier is om de klacht op een proportionele en evenwichtige manier te behandelen. Bij kleinere schendingen verzoekt de vereniging waarvan het bedrijf lid is, het bedrijf om de zaak recht te zetten. Als na een redelijke tijd geen maatregelen zijn getroffen, kan de stuurgroep een waarschuwingsbrief versturen. Als de deelnemer zijn procedurele verplichtingen nog steeds niet nakomt, kan deze tijdelijk worden geschorst totdat hij de zaak heeft rechtgezet. Bij aanhoudende, opzettelijke of ongegronde schendingen kan de stuurgroep uiteindelijk besluiten het bedrijf in kwestie uit te sluiten van deelname aan de kaderregeling. Van uitsluiting van de kaderregeling gaat een sterke afschrikkende werking uit, aangezien dit negatieve publiciteit zou opleveren voor het betrokken bedrijf, bijvoorbeeld door publicatie op de website en in het jaarverslag.

Pijler 4: Controle van de naleving, evaluatie van het succes en ontwikkeling van de kaderregeling

De voortgangscontrole valt onder de verantwoordelijkheid van de stuurgroep en zal jaarlijks worden verricht met ingang van het vierde kwartaal van 2014, met een tussentijdse evaluatie uiterlijk in het tweede kwartaal van 2014. De controle omvat twee onderdelen.

1. Vragenlijst

Bedrijven kunnen hun voortgang bewaken aan de hand van een eenvoudige vragenlijst, die tevens kan worden gebruikt als basis voor de nalevingsbeoordeling. In de vragenlijst wordt niet ingegaan op de inhoud van geschillen die middels deze kaderregeling worden behandeld. De vragenlijst bestaat uit drie onderdelen in fase 2:

- scholing,
- werking van opties voor geschillenbeslechting,
- communicatie.

De vragen over de werking van de opties voor geschillenbeslechting (deze informatie wordt verder verwerkt en geanonimiseerd voor verslagleggingsdoeleinden) hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

- het land, de bedrijfsomvang en het onderdeel van de voedselvoorzieningsketen,
- het aantal bij andere marktdeelnemers ingediende klachten (zie hoofdstuk V),
- het aantal van andere marktdeelnemers ontvangen klachten (zie hoofdstuk V),
- de beginselen die zouden zijn geschonden (op die manier kunnen mogelijke zwakke punten worden opgespoord en beginselen en/of voorbeelden worden beoordeeld),
- het aantal geschillen dat middels de verschillende opties voor geschillenbeslechting is opgelost,
- de tevredenheid over de kaderregeling, met inbegrip van geruststelling tegen de angst voor commerciële vergeldingsmaatregelen, en suggesties voor verbeteringen.

Ook de impact en de doelmatigheid van de kaderregeling zullen worden gemeten:

- de impact wordt gemeten door te vragen of klachten over de schending van de beginselen tijdens de onderzochte periode een merkbaar grotere, een vergelijkbare of een merkbaar kleinere invloed zouden hebben gehad op de bedrijfsactiviteiten dan in de periode ervoor;
- de doelmatigheid van de kaderregeling wordt gemeten door te vragen of de kaderregeling er in dezelfde periode toe heeft bijgedragen dat klachten merkbaar beter, even goed of merkbaar slechter zijn behandeld dan in de periode ervoor.

De jaarlijkse voortgangscontrole wordt uitgevoerd met behulp van een vragenlijst die alle ingeschreven bedrijven moeten invullen. Elk ingeschreven bedrijf met dochterbedrijven in verschillende landen zorgt ervoor dat alle nationale dochterbedrijven die onder de inschrijving vallen de vragenlijst op nationaal niveau invullen in alle EU-lidstaten waar het bedrijf vestigingen heeft.

De vragenlijst wordt online ingevuld en de resultaten worden naar een neutrale tussenpersoon gestuurd die is aangesteld door de stuurgroep (zie hoofdstuk IV verderop) en is gebonden aan strenge regels inzake de vertrouwelijkheid en het beroepsgeheim. Deze neutrale tussenpersoon stuurt de geanonimiseerde antwoorden door naar de stuurgroep, die de resultaten bundelt en in een geschikte vorm presenteert. Het staat de leden van de stuurgroep vrij hun eigen leden, met inbegrip

van niet-ingeschreven bedrijven, te bevragen over de werking van het systeem en de verkregen antwoorden te gebruiken als basis voor de jaarlijkse verslaglegging. Zij dienen de andere leden van de stuurgroep van dit voornemen in kennis te stellen en de vragenlijst bij voorkeur op een geschikte manier op te stellen zodat de resultaten kunnen worden geëvalueerd en geharmoniseerd.

2. Jaarlijkse verslaglegging

De stuurgroep publiceert het jaarverslag met de bevindingen, conclusies en aanbevelingen voor verbeteringen van de kaderregeling. Dit jaarverslag omvat een verslag op EU-niveau en hoofdstukken over de verschillende landen. De stuurgroep mag het opstellen van het verslag uitbesteden. De jaarlijkse verslaglegging omvat de volgende onderwerpen:

- de resultaten van de vragenlijst (zie punt 1);
- een verslag van de activiteiten van de stuurgroep, bijvoorbeeld met betrekking tot de nakoming van de procedurele verplichtingen, belangrijke sancties en mogelijke interpretaties van de beginselen en voorbeelden als richtsnoer voor de toepassing ervan.

De stuurgroep presenteert en bespreekt de voorlopige resultaten van het jaarverslag met de Europese Commissie alvorens de definitieve versie uit te werken.

De resultaten van de jaarlijkse voortgangscontrole worden openbaar gemaakt door de stuurgroep en worden gedeeld met de Europese Commissie en het Europees Parlement. Nationale federaties, overheidsinstanties en bedrijven worden aangemoedigd om de resultaten van de vragenlijst te verspreiden.

Na bekendmaking van het jaarverslag zal de stuurgroep een evaluatie van de kaderregeling uitvoeren. Deze moet uiterlijk in het derde kwartaal van 2014 worden afgerond.

Als de kaderrichtlijn voldoet, worden eenvoudige aanpassingen aanbevolen, voor zover nodig.

Zo niet, dan zal de stuurgroep besluiten tot aanpassing van de kaderregeling of opheffing ervan. In dat geval kan de stuurgroep besluiten om er samen voor te zorgen dat er op EU-niveau werkbare kaderwetgeving wordt ingevoerd.

3. Interpretatie en ontwikkeling van de beginselen

Als onderdeel van de jaarlijkse verslaglegging zal de stuurgroep op basis van de opgedane ervaring onderzoeken of de beginselen en voorbeelden als richtsnoer voor de toepassing ervan interpretatie of aanpassing behoeven, zonder dat enig verband wordt gelegd met concrete geschillen.

De leden van de stuurgroep kunnen te allen tijde concrete problemen in verband met de toepassing en/of interpretatie van de beginselen aankaarten om te vragen om richtsnoeren. De identiteit van de betrokken bedrijven blijft geheim. Als blijkt dat dergelijke richtsnoeren noodzakelijk zijn en de stuurgroep daarmee akkoord gaat, worden deze gepubliceerd op de website en aan de betrokkenen medegedeeld. Bedrijven worden geacht deze richtsnoeren te raadplegen bij de interpretatie van de beginselen. Dergelijke interpretaties en richtsnoeren respecteren de identiteit van de partijen, gelden alleen voor toekomstige gevallen, hebben geen terugwerkende kracht en zijn niet van invloed op lopende geschillen.

IV – Bestuur

Een stuurgroep die representatief is voor de hele voedselvoorzieningsketen ziet toe op het bestuur. De samenstelling van de stuurgroep is een afspiegeling van de belangen van de verschillende belangengroepen in de keten. Het aantal vertegenwoordigers per belangengroep is afhankelijk van de diversiteit. Om belangenconflicten te voorkomen mogen vertegenwoordigers van bedrijven geen zitting hebben in de stuurgroep. De belangengroepen en het maximum aantal vertegenwoordigers per groep zijn:

- boeren en landbouwcoöperaties: 4³
- handelaren in landbouwproducten: 1
- voedsel- en drankenindustrie: 4
- merken: 1
- detailhandel: 4
- een transversale groep die het mkb vertegenwoordigt: 1

Beslissingen worden op basis van consensus genomen en alles zal in het werk worden gesteld om die consensus te bereiken. Bezwaren die het besluitvormingsproces niet belemmeren worden opgenomen in de notulen. Er wordt een streng reglement opgesteld om belangenconflicten te voorkomen.

De stuurgroep is bij de uitvoering van zijn taken gehouden tot strikte vertrouwelijkheid en anonimiteit. Er moet een passend reglement worden opgesteld alsmede een overeenkomst inzake de vertrouwelijkheid.

De ondertekenende partijen erkennen dat geschillen het best op nationaal niveau kunnen worden behandeld en dat het systeem het best op nationaal niveau kan worden bestuurd. Daarom zullen zij aandringen op de vaststelling op nationaal niveau van vergelijkbare structuren op basis van het beginsel van gelijke vertegenwoordiging tussen de verschillende stadia van de toeleveringsketen (primaire productie/industrie/detailhandel).

De Commissie speelt hierbij een actieve controlerende rol. Met het oog op de verantwoordingsplicht en de transparantie brengt de stuurgroep verslag uit van de resultaten en conclusies van zijn werkzaamheden aan de Europese Commissie. De Commissie kan aanbevelingen doen aan de stuurgroep met betrekking tot de werking van het systeem. De Commissie speelt geen rol bij de arbitrage in individuele of gebundelde geschillen.

³Deze zetels worden gereserveerd voor verenigingen die boeren en landbouwcoöperaties vertegenwoordigen, wanneer deze zich bij de kaderregeling aansluiten.

V – Prestatie-indicatoren

Ter controle van de doelmatigheid van de kaderregeling worden er prestatie-indicatoren vastgesteld. Bij de tussentijdse evaluatie wordt aan de hand van deze prestatie-indicatoren de voortgang beoordeeld en worden zo nodig corrigerende maatregelen getroffen.

Deze prestatie-indicatoren zijn als volgt.

1. De kritische massa van de ingeschreven bedrijven

Op het niveau van de EU en de lidstaten is een lijst van bedrijven opgesteld, uitgesplitst naar omzet of afzetgegevens. Op het niveau van de EU en de lidstaten zullen een en twee jaar na openstelling van de inschrijving minimale streefpercentages van de ingeschreven bedrijven op de lijst worden voorgesteld.

Het aantal ingeschreven kleine en middelgrote bedrijven wordt bijgehouden en de stuurgroep zal evalueren hoe de acceptatie zich ontwikkelt.

2. Het aantal klachten dat binnen vier maanden wordt opgelost, uitgesplitst naar het type oplossingsmechanisme dat is gebruikt

De stuurgroep analyseert *onder andere* het aantal ingediende klachten, de gebruikte oplossingsmechanismen en het aantal klachten dat binnen vier maanden is opgelost.

3. De impact van de kaderregeling (zie hoofdstuk III, pijler 4)

4. Het effect van de kaderregeling (zie hoofdstuk III, pijler 4)

Het is lastig om voor de prestatie-indicatoren 2, 3 en 4 *op voorhand* doelstellingen te formuleren voordat ervaring met de kaderregeling is opgedaan.

VI – De verhouding tot bestaande nationale regels en voorschriften, andere vrijwillige regelingen en grensoverschrijdende implicaties

De ondertekenende partijen beschikten niet over voldoende informatie of tijd om een grondige analyse uit te voeren van de bestaande regels en voorschriften op nationaal niveau om te zien of deze de huidige kaderregeling eventueel kunnen overlappen.

Op basis van de beschikbare informatie en vanuit theoretisch perspectief zijn de belanghebbenden tot de volgende conclusies gekomen.

1. De nationale regels en voorschriften hebben voorrang op deze kaderregeling en de bijbehorende beginselen en voorbeelden van goede praktijken. Dit toepassings- en handhavingskader is bedoeld als aanvulling op bestaande regelingen en oplossingen, in gevallen waarin geen andere mechanismen voorhanden zijn.

2. Nationale regels en voorschriften die de marktdeelnemers binnen de reikwijdte van deze kaderregeling eisen opleggen, hebben voorrang voor zover zij dezelfde materie bestrijken.
3. Omdat deelname aan deze kaderregeling op basis van vrijwilligheid geschiedt, staat het bedrijven vrij deze regels toe te passen, ongeacht of er nationale regelingen of strengere of minder strenge regels bestaan.

Overeenkomstig de beginselen van subsidiariteit en wederzijdse erkenning kunnen vrijwillige (nationale of internationale) organisaties de stuurgroep vragen hun regeling te erkennen als zijnde in overeenstemming met deze kaderregeling. Bedrijven die aan een dergelijke (nationale of internationale) regeling voldoen, worden dan eveneens beschouwd als zijnde in overeenstemming met deze kaderregeling. Ze moeten zich nog steeds formeel inschrijven en in voorkomende gevallen voldoen aan aanvullende eisen.

De bestaande regels voor het aanwijzen van het op de overeenkomst toepasselijke recht hebben waarschijnlijk geen gevolgen voor de opties voor geschillenbeslechting in deze kaderregeling. Bij grensoverschrijdende geschillen worden de gerechtelijke aspecten (bijvoorbeeld het forum, procedurevoorschriften, enzovoort) voor het beslechten van de geschillen bepaald door het recht dat van toepassing is op de onderliggende handelsrelatie.

Wanneer de kaderregeling eenmaal een feit is zal de stuurgroep nagaan of het noodzakelijk is specifieke regels in dezen vast te stellen om rekening te houden met factoren als de grootte van de bedrijven of specifieke cultuurkenmerken.

VII – Financiering

De ondertekenende partijen zijn van oordeel dat de kaderregeling geen specifieke financiering behoeft. De instellingen, verenigingen en bedrijven die op grond van deze kaderregeling zijn belast met een specifieke taak, worden geacht deze, in de mate van het mogelijke, uit eigen middelen te financieren. Uiterlijk in het eerste kwartaal van 2013 wordt een budget vastgesteld.

De kaderregeling zal hoe dan ook op prudente wijze worden beheerd om de lasten voor de betrokkenen te beperken.

VIII – Beoordeling van de voorgestelde kaderregeling

Het Forum op hoog niveau heeft tijdens de vergadering van 29 november 2011 de kerngroep belanghebbenden opdracht gegeven een kaderregeling te presenteren voor de toepassing en handhaving van de beginselen voor goede praktijken in verticale relaties in de voedselvoorzieningsketen.

Commissaris Michel Barnier heeft bij die gelegenheid de criteria neergelegd waaraan deze kaderregeling moet voldoen.

De ondertekenende partijen achten het zinvol aan te geven waarom zij van mening zijn dat het voorliggende voorstel aan deze criteria voldoet. Dit is ook nuttig om tot een beter begrip van de logica achter het voorstel te komen.

1. Efficiëntie

Deze kaderregeling bevat eenvoudige, praktische en duidelijke regels die het bewustzijn onder bedrijven kunnen bevorderen en hen in staat stellen de beginselen van goede praktijken doeltreffend toe te passen in hun verticale relaties. Omdat deelname aan deze kaderregeling op basis van vrijwilligheid geschiedt, stelt het voorstel bedrijven in de gelegenheid hun interne procedures aan de kaderregeling aan te passen en deel te nemen aan opties voor geschillenbeslechting, te zorgen voor scholing en hun zakenpartners te informeren. Uiteindelijk moet dit leiden tot een cultuuromslag waarbij eerlijke praktijken en geschillenbeslechting worden beschouwd als de normale gang van zaken.

2. Kosten-batenverhouding

Dit voorstel omvat kosteneffectieve maatregelen die berekend zijn op de mogelijkheden van de marktdeelnemers.

De uitvoeringskosten zijn zo laag mogelijk gehouden. Specifieke financiering is overbodig omdat de kaderregeling is gebaseerd op een platform met meerdere belanghebbenden dat onder publiek toezicht staat.

3. Effectieve controle

De controle en de evaluatie van de kaderregeling worden uitgevoerd door een platform met meerdere belanghebbenden die verschillende belangen in de voedselvoorzieningsketen vertegenwoordigen. Hoewel deze stuurgroep als zodanig geen "onafhankelijke" organisatie is, biedt de belofte dat zij zich bij het uitvoeren van haar werkzaamheden zal houden aan strenge voorschriften inzake vertrouwelijkheid en anonimiteit alsmede het feit dat verschillende belangen vertegenwoordigd zijn voldoende garanties voor een onpartijdige controle en evaluatie.

Bovendien spelen overheidsinstanties op EU-niveau een rol bij het publieke toezicht om ervoor te zorgen dat het bestuur doelmatig en transparant is. Verder doet dit voorstel niet af aan de bevoegdheid van de beleidsmakers om, als zij dat noodzakelijk achten, op enig moment wettelijke maatregelen te treffen.

4. Transparantie

De transparantie wordt gewaarborgd door diverse eisen op het gebied van communicatie en publicatie die in dit voorstel worden beschreven en door de continue aandacht van de instellingen van de EU.

De kaderregeling wordt tevens in korte tijd geëvalueerd overeenkomstig eerder overeengekomen prestatie-indicatoren. Dit betekent dat de evaluatie geschiedt aan de hand van objectief meetbare criteria.
